ನನ್ನ ಮಗ ಆಗಿನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವನು. ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲೋ ಆಟವಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅಂಗಡಿಯವನು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಮೂಟೆಯೊಳಗೆ ತುಂಬಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ. ನಾನು ಅದನ್ನು ಸೈಕಲ್ ಕ್ಯಾರಿಯರ್‌ಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ. ನನ್ನ ಪತ್ನಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಿದಳು. 'ಶಾಶ್ವತ್ ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಆಗ ನಾನು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ್ದೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಮತ್ತೆ ದಿನಸಿ ಅಂಗಡಿಗೆ ಹೋದೆ. ಶಾಶ್ವತ್ ಅಂಗಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಜೋರಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನನ್ನು ಸಂತೈಸಿಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಕರೆತರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಸ್ತೋ ಸುಸ್ತು! ಇಂತಹ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ!

◆ **ಕಳೆದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಶಕಗಳಿಂದ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಮನರಂಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಈಗ ಹೆಚ್ಚು ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲಿವೆ ಮತ್ತು ಜನಮನ್ನಣೆ ಗಳಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇದು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮೇಲೆ ಬೀರುವ ಪ್ರಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಏನು?**

ಸಮಯ ಬದಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದೆ. ಸಮಯ ಬದಲಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು ಅಥವಾ ತಡೆಯುವುದು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಮಯಕ್ಕೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೇಗವಿದೆ. ಅದೇ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಮಯ ಆಗಮಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಂಥಿಕವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, 'ಸಮಯ ಮತ್ತೆ ಮರಳುತ್ತದೆ.' ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಸಮಯ ಎನ್ನುವುದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತವೂ ಹೌದು, ಸಾಮೂಹಿಕವೂ ಹೌದು. ಉದಾ: ಮನುಷ್ಯನ ಸಮಯ, ದೇಶದ ಸಮಯ, ವಿಶ್ವದ ಸಮಯ! ಸಮಯದ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಭವನೀಯತೆಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಸಂಭವನೀಯತೆಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಬದಲಾಗುತ್ತವೆ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸಮಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಸಮಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಸಣ್ಣ ಸಂತೆಗಳೂ ನಡೆಯುತ್ತವೆ; ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳೂ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳೇ ನಡೆದುಬಿಡುತ್ತವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಕರ್ತವ್ಯ. ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾದ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಯಾವತ್ತೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಿತ ಹಾಗೂ ಅನಿಶ್ಚಿತ ಎನ್ನುವ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯ ಎರಡು ಹಳಿಗಳು ಯಾವತ್ತೂ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ವಿಶೇಷವೆಂದರೆ ಇವೆರಡೂ ಸಮಾನಾಂತರವಾಗಿವೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ, ಈ ಎರಡು ಹಳಿಗಳ ಮೇಲೆ 'ಸಮಯ'ದ ರೈಲುಗಾಡಿ ಚಲಿಸುತ್ತದೆ.

◆ **ಒಬ್ಬ ಕವಿ, ಲೇಖಕ, ಕಥೆಗಾರ, ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ತನ್ನ ಬರವಣಿಗೆಯ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು?**

ಯಾವುದೇ ಕವಿ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕಾರದ ಸಾಹಿತಿ ಏನೇನನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಒಂದು ಮಿತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಮಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬರಹಗಾರನೂ ಅರಿತಿರಬೇಕು. ಅತ್ಯಧಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಅಥವಾ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದಲ್ಲಿ ಅರಾಜಕತೆಯ ಭಯ ಸದಾ ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಘೋಷಿತ ಹಾಗೂ ಅಘೋಷಿತ ನಿಯಮಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ ಅಥವಾ ಇರಲೇಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು, ನ್ಯಾಯಾಲಯ, ಶಿಕ್ಷೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇರುವಂತೆ, ಬರಹಗಾರನಿಗೂ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಮಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ. ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ, ಯಾವುದೇ ಕವಿ ಅಥವಾ ಕಥೆ-ಕಾದಂಬರಿಕಾರ ತನ್ನ ಬರಹಗಳ ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಅಗತ್ಯ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಲೇಖಕನೂ ತನ್ನ ಬರಹಗಳ ವಿಮರ್ಶಕನೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯದು (ನಾನು ವಿಮರ್ಶಕನಲ್ಲ). ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ. ಒಂದಂತೂ ನಿಜ,